

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ

Розбудова фінансової системи України в умовах переходу до ринку безпосередньо пов'язана з формуванням нової податкової системи. У цих умовах, поряд із виділенням податкового права із фінансового, відбувається становлення податкового контролю як самостійної складової фінансового контролю і як доміанти державного податкового менеджменту.

На фоні швидкого розвитку законодавчої бази оподаткування спостерігається значне відставання системного врегулювання норм податкового контролю, наукового обґрунтування його методології та процедур проведення контрольних заходів. Невідповідність організаційної структури податкової служби вимогам сьогодення, недостатнє фінансування її органів порівняно з економічно розвиненими країнами, недосконала система оплати праці, підготовки та перепідготовки кадрів зумовлюють необхідність вдосконалення методологічних та організаційних засад податкового контролю.

Окремі питання організації і проведення податкового контролю були частково розглянуті у працях М.Я. Азарова, М.Т. Білухи, Б.В. Бурлуцького, Ф.Ф. Бутинця, О.Д. Василика, О.М. Воронкової, О.Д. Данілова, Т.І. Єфименко, В.П. Загороднього, С.В. Каламбет, М.М. Каленського, В.М. Мельника, М.В. Романіва, А.М. Соколовської, В.М. Федосова, К.В. Хмільовської, О.П. Чернявського, А.О. Чугаєва, В.О. Шевчука, Ф.О. Ярошенка.

Проте, поки що не знайшли свого вирішення проблеми комплексного дослідження природи податкового контролю, процесів його становлення, розвитку та узагальнення практичного досвіду контрольно-перевірочної діяльності податкових органів. Поза увагою науковців залишаються питання понятійного апарату податкового контролю, методичного забезпечення контрольних процедур, їх класифікації і систематизації, поліпшення організаційної структури податкових органів та умов їх функціонування, збалансування інтересів платників та контролюючих органів у контрольно-перевірочному процесі.

Вважаємо, що зміна пріоритетів фінансової діяльності держави, викликана ринковими перетвореннями, зумовила в останнє десятиліття стрімкий розвиток нормативно-правового регулювання системи оподаткування з одночасним розширенням функцій державного фінансового контролю. У цих умовах, поряд із виділенням податкового права із фінансового, відбувається становлення податкового контролю як самостійної складової фінансового контролю.

Податковий контроль – це діяльність посадових осіб контролюючих органів у сфері оподаткування щодо спостереження за відповідністю процесу організації платниками податків обліку об'єктів оподаткування, методики обчислення та сплати податків прийнятим актам законодавства з питань оподаткування; щодо виявлення відхилень, допущених у ході виконання податкових правил та визначення впливу наслідків порушень на податкові зобов'язання [2, 244 - 247].

Значимість податкового контролю на перехідному етапі розвитку ринкової економіки особливо зростає через низьку податкову культуру населення та суб'єктів підприємництва, значну тінізацію економіки, суттєву залежність від податкової складової бюджетів усіх рівнів.

Література:

1. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система. Підручник. – К.: Атіка, 2006. – 920 с.
2. Іванов Ю.Б., Крисоватий А. І., Кізіма А. Я., Карпова В. В. Податковий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 525 с.
3. Податковий кодекс України. – К.: ДП «ІВЦ ДПА України», 2010. – 336 с.